

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **J. B.**, zastoupené Mgr. Petrem Poločkem, advokátem, se sídlem Novodvorská 667, Frýdek - Místek, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 4. 2007, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 12. 2007, č. j. 18 Cad 96/2007 - 21,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 18 Cad 96/2007 - 21 ze dne 13. 12. 2007, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 4. 2007, č. X, jímž žalovaná odňala stěžovatelce plný invalidní důchod podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť stěžovatelka podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení ve Frýdku - Místku ze dne 10. 4. 2007 nebyla plně invalidní, a to proto, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 50 %.

V kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že nesouhlasí s rozsudkem krajského soudu, neboť pro nedostatek důvodů trpí vadou, která mohla mít za následek nezákonnost rozsudku ve věci samé (poukázala přitom na ustanovení § 103 odst. 1 písm. d/ zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka namítla, že posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“), u níž nechal krajský soud vypracovat lékařský posudek o zdravotním stavu, zasedala pouhé tři minuty. V tomto časovém úseku „stihla“ stěžovatelku i vyšetřit, což podle jejího tvrzení spočívalo v dotazu na zdravotní stav a v poklepu

na záda. Stěžovatelka namítá, že takový postup je zcela neakceptovatelný, neboť k vyšetření jejího zdravotního stavu bylo zapotřebí vykonat zcela konkrétní klinická vyšetření, a to specialisty z oboru ortopedie a neurologie a plicního lékařství. PK MPSV podle stěžovatelky pouze převzala nic neříkající závěr žalované o změně stupně invalidity, aniž pro takový závěr učinila jediné smysluplné a objektivní lékařské zjištění. Stěžovatelka namítá, že sama PK MPSV předložila řadu lékařských zpráv z aktuální doby, z nichž se podává, že její zdravotní stav se nezlepšil, ba naopak dochází k jeho progresi a přidružují se další zdravotní komplikace, které zhoršují její zdravotní komfort. Zcela zásadní lékařskou zprávou je podle stěžovatelky hodnocení evropsky uznávané kapacity v oboru hrudní a páteřové chirurgie prof. MUDr. O. V., DrSc., které uvádí, že není schopna jakékoliv práce a že k úpravě zdravotního stavu nikdy nedojde, ba naopak již vede k degenerativním změnám, které ještě více stěžovatelku zneschopní. Dále stěžovatelka namítá, že PK MPSV se nevyjádřila k otázce, jakou konkrétní práci je schopna vykonávat. Závěrem stěžovatelka konstatovala, že krajský soud podle jejího názoru naprosto nerozumí medicínské terminologii, není schopen chápat souvislosti, které vyplývají z jednotlivých lékařských zpráv, naprosto nechápe význam jednotlivých vyšetření, nechápe rozsah zdravotního postižení, možné příčinné souvislosti a jeho následky. Krajský soud podle stěžovatelky není v tomto oboru nijak vzdělán a ani se vzdělávat nechce, což vede k tomu, že pouze přebírá závěry PK MPSV, aniž si je schopen uvědomit, že zdravotní stav stěžovatelky je zcela jiný.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka napadla rozhodnutí žalované dne 4. 6. 2007 žalobou. V žalobě namítala, že z posledního lékařského posudku prof. V. jasně vyplývá, že prodělala operaci skoliózy páteře systémem Isola, v důsledku čehož je její páteř v hrudním úseku fixována. Tím je funkce páteře značně omezena a další vývoj je krajně nepříznivý, protože tento stav se nikdy neupraví, ba naopak nutně povede k degenerativním změnám, které ji ještě více zneschopní. Vedle toho poukázala stěžovatelka na to, že v důsledku skoliózy začíná trpět dýchacími obtížemi a odkázala na několik lékařských zpráv, které měly její aktuální nepříznivý zdravotní stav doložit.

Ze soudního spisu dále vyplývá, že krajský soud nařídil dne 12. 6. 2007 vypracování posudku PK MPSV v Ostravě. Z posudku této komise ze dne 24. 10. 2007 vyplývá, že se usnesla na posudkovém závěru, že k datu napadeného rozhodnutí žalované byla stěžovatelka částečně invalidní podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť v jejím případě šlo o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 33 %, nedosahoval však 66 % odpovídajících plné invaliditě a nešlo ani o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek. PK MPSV jednala za účasti stěžovatelky a jejího právního zástupce. Členem komise byla odborná neuroložka. PK MPSV konstatovala, že při vypracování posudku o zdravotním stavu vycházela ze zdravotnické dokumentace ve spisové dokumentaci, kompletní zdravotnické dokumentace praktického lékaře a ze zpráv o vyšetření z oddělení nemocí páteře, rentgenologického oddělení, plicního oddělení a rehabilitačního oddělení. Na základě těchto podkladů PK MPSV konstatovala diagnostický souhrn (stav po operaci skoliózy páteře metodou Isola v roce 1996, vertebrogenní algický syndrom, manifestní tetanie, chronická obstrukční pulmonální nemoc s lehkou restrikcí a obstrukcí) a posudkové hodnocení, přičemž dospěla k závěru, že u stěžovatelky šlo k datu rozhodnutí žalované o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož příčinou je idiopatická vrozená skolióza páteře, pro kterou byla provedena operativní stabilizace v roce 1996, v posledních letech s přetrvávajícími bolestmi bederní páteře a omezením dynamiky vyplývající z fixace hrudní páteře. Konstatovala zároveň, že u stěžovatelky není přítomna žádná kořenová symptomatologie, poruchy citlivosti či motoriky, parézy a známky svalové atrofie. PK MPSV konstatovala, že plná invalidita byla přiznána

pro zvýraznění algické symptomatologie, objektivní nález byl však stále stejný, nikdy nebyly přítomny známky kořenové symptomatologie, nebyly zaznamenány poruchy citlivosti ani motoriky. Toto zdravotní postižení odpovídá podle PK MPSV položce podle kapitoly XV, oddílu F, položka 3, písm. b), přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (stavy s často recidivujícími nebo dlouhotrvajícími projevy nervového a svalového dráždění prokázány EMG, insuficiencí svalového korzetu a podstatným snížením celkové výkonnosti organismu), přičemž míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanovila při horní hranici stanoveného rozpětí (30 - 50 %). Přitom od data přiznání plné invalidity došlo ke zlepšení symptomatologie algické, ostatní nález zůstal opět nezměněn. K tomuto hodnocení PK MPSV dospěla i po zohlednění lékařských zpráv předložených stěžovatelkou, najmě zprávy prof. V., jíž se stěžovatelka dovolává i v kasační stížnosti. Závěrem PK MPSV uvedla, že stěžovatelka je neschopna těžší fyzické práce, jako vhodnou spatřuje PK MPSV pro stěžovatelku lehkou práci se střídavým pohybovým režimem.

Stěžovatelka proti tomuto posudku při jednání namítla, že není schopna výkonu soustavné práce, protože nevydrží déle stát ani sedět a není schopna přenášet těžší břemena. I příslušný orgán správy zaměstnanosti konstatoval, že s takovým zdravotním postižením není uplatnitelná na trhu práce. Právní zástupce stěžovatelky navrhl vyžádání posudku jiné PK MPSV. Poukázal na nepříznivou prognózu stěžovatelčina zdravotního postižení, na absenci řádného vyšetření stěžovatelky v komisi a na to, že se k původnímu postižení páteře v poslední době přidružila i chronická obstrukční pulmonální nemoc jako důsledek útlaku plic. Navrhl proto, aby krajský soud nerespektoval závěr PK MPSV a rozhodl sám tak, že ponechá stěžovatelce plný invalidní důchod, resp. jí plný invalidní důchod přizná.

Krajský soud ve svém rozsudku zdůraznil, že v projednávané věci jde o odnětí dávky důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, rozhodnutí soudu proto závisí především na odborném lékařském posouzení zdravotního stavu žalobkyně. Poukázal na zásadní význam posudků PK MPSV s ohledem na ustanovení § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Pokud jde o v řízení vyžádaný posudek PK MPSV, krajský soud, stručně řečeno, shledal, že posudek vychází zcela ze zdravotnické dokumentace stěžovatelky, včetně odborných nálezů stěžovatelkou předložených, že sama stěžovatelka při jednání doplnění o další vyšetření či nálezy nenavrhl a posudek se v závěrech zcela ztotožňuje s předchozím posouzením v řízení před žalovanou. Z toho krajský soud vyvodil závěr, že posudek je úplný a přesvědčivý, a není proto důvodu žádat o posudek další, jak navrhl právní zástupce stěžovatelky.

Rozsudek byl stěžovatelce doručen dne 20. 12. 2007, kasační stížnost byla podána dne 2. 1. 2008.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvody, které podle svého obsahu představují námitky proti rozsahu posouzení zdravotního postižení. Neúplné posouzení rozsahu zdravotního postižení, jímž stěžovatelka trpěla ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované, by mohlo být vadou řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pokud mohlo mít, jak stěžovatelka kasační stížnosti namítá, za následek nesprávné stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a v důsledku toho i nesprávné posouzení zákonných podmínek plné invalidity podle ustanovení § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Nejvyšší správní soud proto považuje stěžovatelkou uplatněný důvod podle obsahu za důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d), a pro tento důvod kasační stížnost shledává přípustnou.

Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ve stěžovatelských případech se jedná o odnětí plného invalidního důchodu podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, neboť nárok na plný invalidní důchod stěžovatelce zanikl z toho důvodu, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti v jejím případě již nadále nedosahovala zákonem požadovaných 66 %. Plný invalidní důchod jako dávka důchodového pojištění je důchodem podmíněným existencí dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a rozhodnutí soudu se opírá především o odborné lékařské posouzení, jež je v řízení soudním primárně zákonem, jak správně konstatoval krajský soud, svěřeno Ministerstvu práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení), které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Tyto posudkové komise jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti pojištěnců, rovněž však k posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkových závěrů o plné či částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Tyto posudky pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených § 77 s. ř. s. Nejvyšší správní soud již mnohokrát v minulosti zopakoval, že takový posudek, který splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, je z povahy věci důkazem stěžejním.

V této souvislosti musí Nejvyšší správní soud předně zásadně odmítnout námitku stěžovatelky, která krajskému soudu vytýká absenci medicínských znalostí a domnělou neochotu se lékařsky vzdělávat a přičítá mu k tíži neschopnost lékařské zprávy hodnotit. Pro soud platí odnepaměti zásada *iura novit curia*, tedy že soud zná právo, a tudíž je po něm zajisté legitimní chtít, aby právo skutečně ovládal. Dále nepochybně odnepaměti platí, že se v řízení před soudem nedokazují věci obecně známé; z povahy takových skutečností plyne, že je musí znát i soud. Veškerá ostatní skutková zjištění před soudem jsou svěřena procesu dokazování, přičemž pro účely odborných skutkových zjištění slouží institut odborných (příp. znaleckých) posudků. Soudu nepřísluší samostatně hodnotit odborně medicínské otázky, a to ani pokud by se snad domníval, že potřebné znalosti má. Pokud by postupoval tak, jak navrhuje stěžovatelka, jednal by v příkrém rozporu z normou § 127 odst. 1 věty první zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 64 s. ř. s. Odborný (znalecký) posudek, zde tedy konkrétně posudek PK MPSV, je předmětem soudního hodnocení jako prostředek důkazní, tj. je zkoumána jeho úplnost a přesvědčivost ve vztahu k závěru o skutkovém stavu. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na posudky posudkových komisí spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004 - 58).

Nejvyšší správní soud, přihlédně-li k výše vymezeným kritériím, nemůže souhlasit s námitkami stěžovatelky, že by závěr krajského soudu o akceptovatelnosti posudku jako stěžejního důkazu nemohl obstát pro neúplnost a nepřesvědčivost tohoto posudku. Námitky stěžovatelky, zejména námitky vznášené právním zástupcem stěžovatelky, proti posudku jsou z hledisek naznačených výše nekonkrétní. Předně je třeba vyzdvihnout, že posudek zjevně vycházel z veškeré relevantní zdravotnické dokumentace, a to i ze zpráv předložených v řízení stěžovatelkou. Stěžovatelka v řízení před soudem jasně deklarovala, že žádných jiných zpráv, které by PK MPSV opomněla, není. Dále je třeba konstatovat, že diagnostický souhrn PK MPSV

zjevně odpovídá závěrům ošetřujících lékařů, které jsou obsaženy v použité zdravotnické dokumentaci. Tomuto souhrnu pak odpovídá i zařazení do příslušné položky přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Jediný konkrétní podklad, jehož se stěžovatelka dovolává stran skutkových zjištění o jejím zdravotním stavu, je závěr vyšetření z oddělení nemocí páteře v Karvinské hornické nemocnici ze dne 21. 5. 2007, signovaný prof. MUDr. O. V., DrSc. Tato lékařská zpráva však nijak závěry PK MPSV nezpochybňuje. V první řadě je třeba odmítnout tvrzení stěžovatelky v kasační stížnosti, že by tato zpráva konstatovala její naprostou pracovní neschopnost. O schopnosti stěžovatelky vykonávat pracovní činnost tato zpráva vůbec nehovoří. Tato zpráva konstatuje, že u pacientky jde o stav po instrumentaci a fúzi páteře pro skoliózu systémem Isola. Přesně totéž konstatuje v diagnostickém souhrnu i PK MPSV. Zpráva prof. V. dále konstatuje, že u stěžovatelky nejsou přítomny známky poruch citlivosti či motoriky. Rovněž v tom je zajedno s hodnocením PK MPSV. Stejně tak závěr, že jde u stěžovatelky o stav po dlouhém zpevnění páteře, které má za následek těžké omezení funkce páteře, PK MPSV nijak nezpochybňuje a svědčí o tom i zařazení do příslušné položky přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Pokud se stěžovatelka dovolává konstatování prof. V., že její stav povede k dalším degenerativním změnám, které nemocnou dále zneschopní, je třeba konstatovat, že jde o hledisko zjevně posudkově nerozhodné, neboť posudkově relevantním je stav aktuální, resp. stav v době rozhodování o dávce důchodového pojištění, nikoliv stav hypoteticky předpokládaný v budoucnosti. Z hlediska diagnostického proto posudek PK MPSV v rozporu s namítanou zprávou zjevně není.

Rovněž z obecné námitky stěžovatelky v tom smyslu, že nebyla při jednání PK MPSV řádně vyšetřena, není zřejmé, čeho by mělo být vyšetřením stěžovatelky v komisi docíleno. Pokud komise disponovala kompletní aktuální zdravotnickou dokumentací týkající se rozhodujících zdravotních postižení stěžovatelky, která nebyla rozporná a stěžovatelka proti její úplnosti sama ničeho nenamítala, bylo by další podrobné vyšetření z hlediska potřebného skutkového zjištění zjevně nadbytečné.

Pokud jde o samotné posudkové hodnocení, stěžovatelka opět nepřináší konkrétních námitek, proč se domnívá, že je nepřipadné. V této souvislosti je třeba poukázat na to, že pro vyšší míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti odpovídající plné invaliditě by u zdravotního postižení, jímž stěžovatelka trpí, byl směřodatný výskyt zejména kořenové symptomatologie (srovnej explicitní vyjádření v kap. XV, oddílu F, položce 3, písm. c/, či v obdobné položce kapitoly XV, oddílu F, položce 4, písm. d/ přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb.). Ta ovšem prokázána nebyla v žádném z vyšetření, jejichž výsledky PK MPSV měla k dispozici, a ani stěžovatelka takové subjektivní potíže neuváděla.

Z hlediska výše naznačených požadavků na úplnost a přesvědčivost posudku se tedy PK MPSV podle názoru Nejvyššího správního soudu dostatečně obsáhle a podrobně vyjádřila a své závěry přesvědčivě odůvodnila; není v něm žádný rozpor, který by vyžadoval ze strany krajského soudu další dokazování. Krajský soud proto neměl důvod k úvaze, že by bylo nutno skutkový stav vážící se ke zdravotnímu stavu stěžovatelky v době rozhodování žalované dále doplňovat.

Nejvyšší správní soud proto neshledal v postupu krajského soudu žádnou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, a proto námitku stěžovatelky neshledal důvodnou. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu

nákladů nenáleží. To by náleželo žalované, přiznání nákladů řízení správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění je však podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. vyloučeno. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalované, přestože měla ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2008

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu